

"महाराष्ट्र फाउंडेशन' तर्फे साहित्य, कला आणि सामाजिक क्षेत्रातील उल्लेखनीय कार्यासाठी २०१३ सालासाठी पुरस्कार घोषित

पुरस्काराचे वितरण : -11 जानेवारी 2014, - बालगंधर्व रंगमंदिर, पुणे; सायंकाळी 5

महाराष्ट्र फाउंडेशन' तर्फे गेली 18 वर्षे हे पुरस्कार दिले जात आहेत. यंदा मराठी साहित्यासाठी चार, सामाजिक कार्यासाठी चार, नाट्य क्षेत्रासाठी दोन आणि एका "डॉ. दाभोलकर स्मृती पुरस्कार' अशा एकूण 11 पुरस्कारांची घोषणा येथे करण्यात आली.

प्रत्येकी दोन लाख रुपयांचा "साहित्य जीवनगौरव पुरस्कार' ज्येष्ठ पत्रकार कुमार केतकर आणि सामाजिक कार्यासाठीचा जीवनगौरव पुरस्कार "रयत शिक्षण संस्थे'ला जाहीर झाला आहे.

यावर्षीपासून सुरु करण्यात आलेला एक लाख रुपयांचा "डॉ. नरेंद्र दाभोलकर स्मृती पुरस्कार' विवेक सावंत यांना जाहीर झाला.

साहित्य विभाग:

ग्रंथ पुरस्कार: प्रत्येकी 25 हजार रुपये

संध्या नरे-पवार यांच्या "डाकीण' या पुस्तकाला वैचारिक ग्रंथ पुरस्कार, अमिता नायडू यांच्या रस्त्यावरील मुलांच्या आयुष्यावरील "प्लॅटफॉर्म नंबर झिरो' या पुस्तकाला अपारंपरिक ग्रंथ पुरस्कार, तर अशोक पवार यांच्या "पडझड' या कादंबरीला ललित ग्रंथ पुरस्कार देण्यात येणार आहे. हे तीनही पुरस्कार आहेत.

सामाजिक कार्य विभाग:

पुरस्कार प्रत्येकी 50 हजार रुपये

प्रबोधन कार्यासाठी गजानन खातू, सामाजिक प्रश्न या विभागासाठी डॉ. अशोक बेलखोडे आणि असंघटित कष्टकरी विभागासाठी धनाजी गुरव यांना निवडले आहे.

नाट्य विभाग:

रा. शं. दातार यांच्या स्मृतीनिमित्त दिले जाणारे पुरस्कार राजकुमार तांगडे यांना "शिवाजी अंडरग्राऊंड इन भीमनगर मोहल्ला'या नाटकासाठी 25 हजार रुपये आणि मकरंद साठे यांना "मराठी रंगभूमीच्या तीस रात्री' या त्रिखंडात्मक ग्रंथासाठी 50 हजार रुपये रकमेचा पुरस्कार दिला जाणार आहे.

पुरस्कारप्राप्त व्यक्तींची ओळख

कुमार केतकर

45 वर्षे इंग्रजी आणि मराठी पत्रकारितेत भरीव योगदान. कठोर चिकित्सा, परखड विश्लेषण आणि अनेकविध विषयांतील संचार. संसदीय लोकशाही, जाती धर्मनिरपेक्षता, विज्ञाननिष्ठ प्रवृत्ती आणि भारतीय राज्यघटनेचे खंबीर पुरस्कर्ते. "बदलते विश्व", "विश्वामित्राचे जग", "त्रिकालवेध", "ओसरलेले वादळ", "शिलांगणाचे सोने", "मोनालिसाचे स्मित", "ज्वालामुखीच्या तोंडावर", "कथा स्वातंत्र्याची" ही त्यांची महत्त्वाची पुस्तके.

रयत शिक्षण संस्था

1919 मध्ये कर्मवीर भाऊराव पाटील यांनी स्थापन केलेली "रयत शिक्षण संस्था" शतकमहोत्सवाच्या उंबरठ्यावर आहे. राज्यात या संस्थेने शिक्षणाचे जाळे पसरवले आणि तळागाळातील जनतेला शिक्षित करण्यासाठी मोठे योगदान दिले आहे.

विवेक सावंत

"महाराष्ट्र नॉलेज कॉर्पोरेशन"चे व्यवस्थापकीय संचालक. "एमकेसीएल"ची स्थापना करून राज्याच्या कानाकोपऱ्यात माहिती तंत्रज्ञानाचे जाळे त्यांनी निर्माण केले. "एमएस सीआयटी"मार्फत साडेआठ लाख मुले संगणक साक्षर केली. पक्की विज्ञाननिष्ठ भूमिका, पुरोगामी राजकीय दृष्टिकोन आणि प्रखर सामाजिक भान असलेले सावंत हे साधी जीवनशैली आणि विवेकी व्यक्तिमत्त्व यासाठी ओळखले जातात.

संध्या नरे-पवार

"डाकीण" या जीवघेण्या अंधश्रद्धेचा खोलवर घेतलेला आणि सुन्न करणाऱ्या वास्तवाचा हा लेखाजोखा आहे. या अमानवी प्रथेचा ऐतिहासिक मागोवा घेताना कायदा, लोकप्रतिनिधी, पोलिस यंत्रणा, स्वयंसेवी संस्था, नागरी समाज यांची उदासीनता याचे अस्वस्थ करणारे हे पुस्तक.

अमिता नायडू

बेघर, अनाथ मुलांचं दिशाहीन जगण्याचे चित्रण या पुस्तकात लेखिकेने घडवले आहे. केवळ प्लॅटफॉर्मवर जगणाऱ्या मुलांची आयुष्यकथा नाही तर बधिर समाजाची कहाणीही आहे.

अशोक पवार

वडार समाजातील हे जीवनचित्रण आहे. विविध ठिकाणी लेण्या, मूर्ती बनविणारा हा समाज नेहमीच उपेक्षित राहिला आहे. या समाजाचे उद्विग्न करणारे चित्रण "पडझड"मध्ये आलेले आहे.

मकरंद साठे

"रंगभूमीच्या तीस रात्री" खंड 1 ते 3 हा बृहदग्रंथ मराठी नाटक आणि रंगभूमी यांच्या 1843 पासून 1985 पर्यंतचा सामाजिक आणि राजकीय इतिहास आहे.

राजकुमार तांगडे

जालना जिल्ह्यातील जांब समर्थ या लहान गावातून आलेला राजकुमार तांगडे हा लेखक, दिग्दर्शक आणि अभिनेता म्हणून त्यांनी केलेले नवीन प्रयोग उल्लेखनीय आहेत. "शिवाजी अंडरग्राऊंड इन भीमनगर मोहल्ला" या नाटकाचे लेखन आणि त्यातील अभिनय यामुळे त्याच्या कामाचा ठसा मराठी रंगभूमीवर उमटला आहे. राजकुमारने आपल्या नाटकातून राजकीय आणि सामाजिक विषय हाताळले आहेत.

धनाजी गुरव

श्रमिक मुक्ती दल या राजकीय संघटनेचा कार्यकर्ता. पश्चिम महाराष्ट्रातील सांगली आणि सातारा जिल्ह्यातील 13 तालुक्यातील दुष्काळ कायमचा घालवण्यासाठी कृष्णा खोऱ्यातील हक्काच्या पाण्यासाठी लढा. मुस्लिम समाजाचे हक्क, आदिवासी, भटके विमुक्त साहित्य संमेलनाच्या संयोजनात प्रमुख सहभाग.

गजानन खातू

महाराष्ट्रातील परिवर्तनवादी चळवळीचे एक अक्वल दर्जाचे वैचारिक मार्गदर्शक; तसेच अर्थकारण हा त्यांचा विशेष अभ्यासाचा प्रांत असल्याने कोणत्याही परिस्थितीच्या मुळाशी असलेला बेरोजगारीचा तसेच विकासाचा आर्थिक भाग ते परिणामकारकपणे मांडतात.

डॉ. अशोक बेलखोडे

भारत जोडो आंदोलनाशी जवळून संबंध. 20 वर्षांपासून किनवट या अत्यंत दुर्गम आदिवासी भागात आधुनिक आरोग्य सेवा देण्याचे कार्य. दीड लाख रुग्णांवर डॉ. बेलखोडे यांनी उपचार केले आहेत.

पुरस्कारप्राप्त सर्वांचे अभिनंदन!
